

Usklađivanje sa standardima zaštite životne sredine EU iziskivaće znatno više novca od 10,6 milijardi evra koliko je predviđeno akcionim planom iz 2011. godine, izjavila je 29. aprila šefica pregovaračkog tima Tanja Mišćević. Najviše novca potrebno je za sektor voda, otpada i industrijskog zagađenja. Iako Srbija još čeka na izveštaje sa skrininga, izvesno je da je Srbija dobra u prilagođavanju propisa, a treba više da radi na primeni, rečeno je na skupu na kojem je predstavljena studija o primeni procene uticaja infrastrukturnih i industrijskih projekata i planskih dokumenata na životnu sredinu.

Troškovi će biti jedan od ključnih problema u prilagođavanju EU u oblasti životne sredine, budući da ionako veliki iznos od 10,6 milijardi evra koliko je inicijalno predviđeno neće biti dovoljan.

“U toku skrininga smo pričali jako puno o tome i shvatamo da je taj iznos (predviđen akcionim planom za usklađivanje) svakako premašen i da će biti mnogo veći”, rekla je Mišćević na skupu energetici i ekologiji u kontekstu pristupanja EU u Domu Skupštine Srbije.

Naglasila je da prilagođavanje predstavlja i veliku priliku zbog ulaganja u životnu sredinu, zelenu ekonomiju i cirkularnu ekonomiju.

Navela je da su energetika i životna sredina tesno povezane jer se više ne može razvijati industrija bez vođenja računa o standardima životne sredine. Vreme razvoja zasnovanog na teškoj industriji je prošlo i moraju se razvijati druge opcije, kazala je ona.

Podsetivši da su okončani skrininzi u svim oblastima, ona se posebno osvrnula na potrebu boljeg sprovođenja propisa u poglavljima 27 o životnoj sredini i 15 i 21 o energetici i transevropskim mrežama.

Životna sredina i energetika, kako je navela, čine između 40 i 43% pravnog nasleđa EU, ali mnogo veći problem od pripreme zakona, strategija i akcionih planova predstavljaju troškovi na uvođenju standarda.

“Nije tajna da smo u ovim oblastima u smislu transponovanja, u smislu pisanja zakona jako dobri, ali isto tako nije tajna da ono što moramo dalje dokazivati jeste sprovođenje i kontrola nad sprovođenjem”, rekla je Mišćević.

Procena uticaja – značajan aspekt

Pregovori donose novu dimenziju u ispunjavanje zahteva EU. Kako je podsetila Mišćević, Srbija se tada obavezuje kroz rokove u pogledu pravnog nasleđa EU.

Dodala je da je Srbija “dobila dodatnu mogućnost” da Briselu predstavi planove implementacije za poglavlje 27 o životnoj sredini i za obaveze u vezi sa energetikom. Tu će se istaći potrebe za prelaznim periodima, budući da je reč o oblastima u kojima je prilagođavanje jako skupo i pretpristupni fondovi nisu dovoljni, navela je ona.

Jedna od obaveza je, kako je Mišćević rekla, i procena uticaja infrastrukturnih i industrijskih projekata i planskih dokumenata na životnu sredinu.

Na skupu je predstavljena studija Centra za evropske politike o ovoj oblasti i iznet je niz preporuka za unapređenje.

Predsednik Centra Nebojša Lazarević rekao je da je jedan od zaključaka da javnost nije bila dovoljno uključena u izradu propisa, i da se to odnosi i na zakone proceni uticaja i strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu.

Pregovori sa EU, tokom kojih će se razni propisi menjati, prilika su da se to ispravi i javnost uključi, rekao je Lazarević.

Učešće javnosti je, kako se navodi u zaključcima studije, potrebno garantovati i učešće javnosti u proceni uticaja, i to određivanjem minimuma od 30 dana za konsultacije sa zainteresovanom javnošću, što podrazumeva javni uvid i javnu raspravu.

Lazarević je kao jednu od ključnih preporuka naveo da se u manjim opštinama, u kojima nema kapaciteta za procenu, ovaj problem prevaziđe povezivanjem sa drugim opštinama i sa nekim većim regionalnim centrom. Time bi se, kako je naveo, rešio i problem sukoba interesa, budući da su u manjim sredinama najčešće iste vlasti investitori i zadužene za procenu uticaja.

Koristi od prilagođavanja EU standardima

Ministarka poljoprivrede i zaštite životne sredine Snežana Bogosavljević Bošković podsetila je da oko 30% usklađivanja sa standardima EU je u životnoj sredini, pri čemu se propisi stalno menjaju što je dooat izazov.

Kao problem je navela velike troškove, precizirajući da su najzahtevniji u tom pogledu su vode, otpad, i industrijsko zagađenje.

Prilagođavanje evropskim standardima, kako je navela, donosi "velike koristi koje se ogledaju kroz poboljšanje zdravlja ljudi, nižu stopu smrtnosti, duži i kvalitetniji život", a korist će imati i privreda.

Navela je i da će za usklađivanje sa evropskim standardima morati da se poboljšaju institucionalni kapaciteti, što podrazumeva poboljšanje međusektorske saradnje, bolje korišćenje mehanizama pretpristupne pomoći i jaču saradnju sa stručnom i naučnom zajednicom i nevladinim sektorom.

Direktor Agencije za zaštitu životne sredine Filip Radović rekao je da u pogledu zaštite životne sredine velika pažnja mora biti poklonjena energetici i u prilog tome izneo podatak da je 90% emisija ugljen dioksida iz energetika i da je od 8,2 miliona tona otpada godišnje 6,2 miliona tona iz proizvodnje energije.

On je rekao da je Agencija, ohrabrena dobrim rezultatima u saradnji sa Briselom, podnela

zahtev za pristupanje Evropskoj agenciji za životnu sredinu, što bi joj omogućilo dodatnu pomoć za ostvarivanje ciljeva.

“Naišli smo na delimično razumevanje” rekao je on, dodavši da je rečeno da se ta ideja mora realizovati na nivou Zapadnog Balkana.

Izvor; Agencije